

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053 2, 5 IR 11
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino reikšmingi pokyčiai gamtinių dujų sektoriuje susiję su vyraujančiomis gamtinių dujų vartojimo mažėjimo tendencijomis, kurios kelia riziką tvariam esamos gamtinių dujų sistemos funkcionavimui bei sąlygoja didėjančias gamtinių dujų infrastruktūros eksploatavimo ir gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo sąnaudas gamtinių vartotojams bei gamtinių dujų sistemos naudotojams.

2011-2014 m. gamtinių dujų metinis suvartojimas sumažėjo 25 proc. Prognozuojama, kad 2016 m. dėl biokuro sektoriaus plėtros, taip pat nuo 2016 m. atsisakius elektros gamybos kvotų termofikacinėse elektrinėse bei Lietuvos elektrinėje Elektrėnuose subsidijuojamų iš viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) fondo, gamtinių dujų vartojimas tarp šalies energijos gamintojų taps 3,5 kartų mažesnis lyginant su 2011 m., o bendras gamtinių dujų suvartojimas Lietuvoje sumažės iki 2 mlrd. m³ (t.y. apie 40 % mažiau nei 2011 m.). Gamtinių dujų vartojimo mažėjimas lemia didėjančius gamtinių dujų infrastruktūros, tame tarpe ir suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalo, eksploatavimo kaštus gamtinių dujų sistema besinaudojantiems energijos gamintojams, buitiniams vartotojams bei Lietuvos pramonės įmonėms.

Prognozuojama, kad 2016 m. SGD terminalo būtinasis kiekis viršys visą reguliuojamą energijos gamintojų gamtinių dujų poreikį. Mažėjantis gamtinių dujų vartojimas energetikos sektoriuje komplikuoja arba padaro neįmanomu paskirtojo tiekėjo SGD terminalo būtinąjį kiekio realizavimą Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 (toliau – SGDTĮ) 11 straipsnyje nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas įgyvendinant SGD terminalo projekto įgyvendinimo komisijos 2015 m. vasario 6 d. posėdžio (protokolas LV-53) nutarimą, kuriuo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Energetikos ministerija) paprašyta, bendradarbiaujant su paskirtuoju tiekėju ir SGD terminalo operatoriumi, pateikti pagrįstus pasiūlymus dėl ilgalaikių sprendimų SGD terminalo būtinajai veiklai užtikrinti, atsižvelgiant į gamtinių dujų vartojimo mažėjimą. Siūlomų SGDTĮ pakeitimų tikslas – sukurti tvarią, ilgalaikę sistemą, kuri subalansuotų (i) naudą, gaunamą iš tiekimo saugumą užtikrinančios gamtinių dujų sistemos, ir (ii) poreikį proporcingai prisidėti prie tokios sistemos eksploatavimo sąnaudų. Įstatymo projektu taip pat siekiama suvienodinti teisinį reguliavimą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių atžvilgiu, nustatant valstybės sprendžiamąją galią SGD terminalo projekto įgyvendinimo bendrovėje tiesioginiu arba netiesioginiu būdu.

Įstatymo projektui keliami šie uždaviniai:

- patobulinti SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties eksploatavimo, taip pat būtinąsios veiklos užtikrinimo sąnaudų finansavimo modelį, siekiant proporcingai, tvariai ir subalansuotai padalinti šias sąnaudas tarp visų gamtinių dujų sistemos naudotojų ir gamtinių dujų vartotojų turinčių prieigą prie gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemų, į kurias dujos tiesiogiai ar netiesiogiai transportuojamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos (toliau – gamtinių dujų sistemos naudotojai).

- patikslinti SGD terminalo būtinąjį kiekio rinkos kainos apskaičiavimo principus, sudarant sąlygas energijos gamintojams, nurodytiems SGDTĮ 11 straipsnio 3 dalyje, SGD terminalo būtinąjį kiekį iš paskirtojo tiekėjo įsigyti už Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) tvirtinamą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą, o skirtumą tarp gamtinių dujų rinkos kainos ir SGD įsigijimo kainos kompensuojant per fiksuotą dedamąją, proporcingai paskirstomą tarp visų gamtinių dujų sistemos naudotojų.

- optimizuoti SGD terminalo vykdomą SGD terminalo būtinąjį kiekio dujinimo procesą įtvirtinant lankstesnį SGD terminalo būtinąjį kiekio paskirstymą ir tiekimą minėtiems energijos

gamintojams atsižvelgiant į jų poreikius, taip pat numatant galimybę realizuoti perteklinę SGD terminalo būtinąją dalį kitais rinkoje prieinamais ekonomiškai naudingiausiais būdais Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka.

- koreguojant SGDTĮ numatytą gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo modelį atsižvelgti į 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Komisijos sprendimą Nr. SA36740, taip pat 2015 m. balandžio 3 d. Konstitucinio teismo nutarimą Nr. KT10-N6/2015 ir 2015 m. balandžio 15 d. Konstitucinio teismo nutarimą Nr. KT12-S6/2015 bei valstybės strateginius tikslus gamtinių dujų sektoriuje ir gamtinių dujų vartotojų interesus.

- suvienodinti Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo ir SGDTĮ nuostatas reglamentuojančias valstybės sprendžiamąją galią SGD terminalo projekto įgyvendinimo bendrovėje.

Atsižvelgiant į šiame punkte nurodytus prognozuojamus reikšmingus Lietuvos gamtinių dujų rinkos pokyčius 2016 m. turi būti siekiama, kad pakoreguotas gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos surinkimo ir panaudojimo modelis, kuris leistų sukurti tvarią, ilgalaikę sistemą, subalansuojančią naudą, gaunamą iš tiekimo saugumą užtikrinančios gamtinių dujų sistemos, ir poreikį proporcingai prisidėti prie tokios sistemos eksploatavimo sąnaudų, pradėtų veikti nuo 2016 m. sausio 1 d. Siekiant šio tikslo iki š. m. spalio 30 d. turėtų būti priimti siūlomi SGDTĮ pakeitimai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Pagal SGDTĮ 5 straipsnio 2 dalį SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo sąnaudos Komisijos nustatyta tvarka įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos. Pagal Komisijos 2012 m. spalio 9 d. nutarimą Nr. O3-294 „Dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo bei eksploatavimo sąnaudoms ar jų daliai kompensuoti skirtų lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ šią dedamąją moka gamtinių dujų sistemos naudotojai, kuriems teikiama gamtinių dujų perdavimo paslauga, bei asmenys, kurių įrenginiai yra prijungti prie gamtinių dujų sistemos, tačiau nesudarę su perdavimo sistemos operatoriumi perdavimo paslaugos sutarties, nors jiems perdavimo paslauga teikiama netiesiogiai. Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus papildoma dedamoji yra taikoma už faktiškai sistemos naudotojui perduotą gamtinių dujų kiekį. Naudodamiesi esamu teisiniu reguliavimu gamtinių dujų sistemos naudotojai šiuo metu gali deklaruoti didžiausią jiems reikalingą gamtinių dujų sistemos pajėgumų poreikį kurį gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemų operatoriai turi būti pasirengę bet kuriuo metu užtikrinti, tačiau už šią gamtinių dujų tiekimo saugumą užtikrinančią paslaugą finansiškai neprisideda jei faktiškai nepasinaudoja gamtinių dujų infrastruktūra. Gamtinių dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemų operatoriams toks teisinis reguliavimas apsunkina planavimą, kadangi norint prijungti naujus gamtinių dujų sistemos naudotojus dažnai susiduriama su problema kuomet tam tikrame regione visi esami techniniai pajėgumai jau būna rezervuoti esamų naudotojų kurie šiais pajėgumais faktiškai nesinaudoja pagal deklaruotą grafiką, ko pasekoje minėti operatoriai arba negali pasiūlyti laisvų pajėgumų naujiems vartotojams, arba turi investuoti į infrastruktūros plėtrą.

SGDTĮ 11 straipsnyje įtvirtinta gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarka, užtikrinanti SGD terminalo būtinąją veiklą, t. y. nustatyta, kad reguliuojami elektros energijos bei šilumos gamintojai privalo įsigyti Vyriausybės patvirtintą SGD terminalo pajėgumų naudojimo būtinąjį minimalų metinį dujinamų gamtinių dujų kiekį, kurio reikia stabiliam SGD terminalo dujinimo technologijos procesui palaikyti. Vadovaudamasi Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2013 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. O3-367 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos patvirtinimo“, 77 punktu, paskirtojo gamtinių dujų tiekėjo parduodamų gamtinių dujų

reguliuojamiems energijos gamintojams kaina susideda iš gamtinių dujų įsigijimo kainos ir paskirtojo gamtinių dujų tiekimo kainos. Remiantis minėtos metodikos 78 punktu, gamtinių dujų įsigijimo kaina energijos gamintojams skaičiuojama remiantis paskirtojo tiekėjo parengta ir su Komisija suderinta tvarka. Pagal šiuo metu galiojančią paskirtojo tiekėjo prognozuojamos gamtinių dujų įsigijimo kainos nustatymo tvarką, suderintą su Komisija, į paskirtojo tiekėjo energijos gamintojams taikomą gamtinių dujų įsigijimo kainą įtraukiamos ir paskirtojo tiekėjo patiriamos SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudos, kurių pagrįstumą kontroliuoja Komisija.

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo Nr. IX-1132 4 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad valstybei tiesiogiai, ar per jos kontroliuojamas įmones, turi priklausyti daugiau kaip 1/2 balsų suteikiančių AB „Klaipėdos nafta“ ir SGD terminalo operatoriaus akcijų, tuo tarpu SGDTĮ 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos sprendimu projektą įgyvendina projekto įgyvendinimo bendrovė, kurioje valstybei priklauso ne mažiau kaip 2/3 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų. SGD terminalo projekto įgyvendinimo metu įstatyminiu pagrindu buvo nustatyti specialūs reikalavimai, numatantys tik tiesioginės valstybės kontrolės galimybę projektą įgyvendinančioje bendrovėje, atsižvelgiant į ypatingą SGD terminalo projekto svarbą užtikrinant visos Lietuvos valstybės energetinį savarankiškumą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Teikiamu Įstatymo projektu siūloma užtikrinti SGD terminalo kaip valstybės strateginio objekto energetikos sektoriuje ilgalaikį ir tvarų funkcionavimą, jo veiklos užtikrinimo finansavimo poreikį, įskaitant ir paskirtojo tiekėjo veiklos užtikrinimą, proporcingai paskirstant SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties, eksploatavimo taip pat paskirtojo tiekėjo sąnaudas visiems gamtinių dujų sistemos naudotojams, įvertinant tai, kad pagrindinė SGD terminalo nauda – tiekimo saugumo užtikrinimas – sąlygojama visiems gamtinių dujų sistemos naudotojams.

Įstatymo projektu siūloma, kad papildoma dedamoji būtų taikoma už konkretaus sistemos naudotojo gamtinių dujų pristatymo vietose gamtinių dujų vartojimo pajėgumus, kurie yra reikalingi, kad būtų užtikrintas maksimalus galimas kiekvienos pristatymo vietos gamtinių dujų poreikis, kuriuo gamtinių dujų vartotojas galėtų pasinaudoti, ir kuris būtų nustatomas Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis. Toks teisinis reguliavimas numato, kad kiekvienas gamtinių dujų vartotojas, kuriam dujos tiesiogiai ar netiesiogiai tiekiamos iš Lietuvos teritorijoje esančios gamtinių dujų perdavimo sistemos, mokės papildomą dedamąją. Tuo atveju, kai gamtinių dujų vartotojas nesudaro gamtinių dujų perdavimo paslaugų sutarties su perdavimo sistemos operatoriumi, papildomą dedamąją perdavimo sistemos operatoriui už vartotoją sumokės tiekimo įmonė, kuri tam gamtinių dujų vartotojui teikia gamtinių dujų tiekimo bei perdavimo ir skirstymo paslaugas, todėl visi asmenys, gaunantys naudą iš SGD terminalo, tiesiogiai ar netiesiogiai, atsižvelgiant į maksimalius gamtinių dujų paros poreikius, mokės papildomą dedamąją. Toks reguliavimas siūlomas atsižvelgiant į tai, kad SGD terminalo ir paskirtojo tiekėjo veikla skirta užtikrinti galimybę bet kuriam Lietuvos dujų rinkos dalyviui (tiekimo įmonėms ar vartotojams) gauti dujas iš alternatyvaus tiekimo šaltinio ir tai laikytina suteiktu dujų tiekimo patikimumo ir saugumo užtikrinimu. Pagal siūlomą reguliavimo būdą SGD terminalo pastoviosios eksploatavimo sąnaudos ir SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudos būtų paskirstytos visiems gamtinių dujų vartotojams proporcingai jų gaunamai naudai.

Įstatymo projektu siūloma, kad principai, kaip SGD terminalo ir paskirtojo tiekėjo sąnaudos įtraukiamos į gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos (įskaitant ir maksimalių reikalingų gamtinių dujų paros pajėgumų pristatymo vietoje apskaičiavimo tvarką ir sąlygas), būtų patvirtinti Vyriausybės, o papildomos dedamosios surinkimo ir administravimo tvarką, kaip ir iki šiol, nustatytų Komisija. Šiuo modeliu būtų įtvirtintas proporcingumo principu pagrįstas, subalansuotas SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties, eksploatavimo bei SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo sąnaudų išdėstymas tarp gamtinių dujų

sistemos naudotojų bei sumažinta neigiama įtaka gamtinių dujų sistemos naudotojams kylanti dėl mažėjančio gamtinių dujų vartojimo Lietuvoje.

Įstatymo projektu siūloma patikslinti papildomos dedamosios, įtraukiamos į gamtinių dujų perdavimo paslaugos kainą, apibrėžimą (SGDTĮ 5 straipsnio 2 dalis), nustatant, kad ją sudaro SGD terminalo, jo infrastruktūros ir jungties įrengimo, eksploatavimo bei SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimo pagrįstos sąnaudos. Šiuo patikslinimu siekiama proporcingai paskirstyti gamtinių dujų infrastruktūros eksploatavimo ir tiekimo saugumo užtikrinimo sąnaudas visiems gamtinių dujų sistemos naudotojams. Siūlomais pakeitimais siekiama ilgalaikio tikslo – subalansuoti gamtinių dujų sistemų naudotojų gaunamą naudą iš gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka SGD terminalo būtinąjį kiekį už Komisijos patvirtintą prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą, apskaičiuojamą Komisijos nustatyta tvarka. Įstatymo projekte taip pat siūloma nustatyti, kad neigiamas ar teigiamas skirtumas tarp paskirtojo tiekėjo už SGD terminalo būtinąjį kiekį įsigijimo kainos ir Komisijos patvirtintos prognozuojamos ateinančių kalendorinių metų gamtinių dujų rinkos kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas pardavė SGD terminalo būtinąjį kiekį energijos gamintojams, arba kainos, už kurią paskirtasis tiekėjas realizavo SGD terminalo būtinąjį kiekį, Komisijos nustatyta tvarka ir sąlygomis įtraukiamas į papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos. Toks reguliavimas sudarytų galimybę mažinti daugelio energijos gamintojų bendrą įsigijamų gamtinių dujų portfelio kainą užtikrinant, kad reguliuojami gamintojai gamtines dujas įsigys už rinkos kainą, o tai turės teigiamą poveikį šių energijos gamintojų konkurencingumui ir atitinkamai – vartotojams. Kompetencijos suteikimas Komisijai nustatyti prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą už kurią būtų tiekiamas SGD terminalo būtinasis kiekis leistų užtikrinti, kad energijos gamintojai neįgytų ir neprarastų konkurencingumo prieš tuos energijos gamintojus, kuriems netaikomas SGDTĮ 11 straipsnio 1 dalyje nustatytas privalomo gamtinių dujų pirkimo iš SGD terminalo teisinis reguliavimas, jei SGD kainos ir gamtinių dujų kainos Lietuvoje tam tikru laikotarpiu reikšmingai išsiskirtų.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą teisinį reguliavimo būdą Komisija tvirtintų prognozuojamą gamtinių dujų rinkos kainą, apskaičiuotą Komisijos nustatyta tvarka, kaip nebeaktualios ir perteklinės nuostatos siūloma atsisakyti SGDTĮ 11 straipsnio 6 dalyje numatytos pareigos Komisijai tvirtinti suskystintų gamtinių dujų terminalo būtinąjį kiekio kainos skaičiavimo metodiką ir derinti minėtą kainą. Pagal siūlomas pakeitimus Komisija tvirtintų gamtinių dujų paslaugos, kurias energijos gamintojams parduoda teikia paskirtasis tiekėjas, kainos skaičiavimo metodiką.

Įstatymo projektu taip pat siūloma patikslinti nuostatas, reguliuojančias paskirtojo tiekėjo ir energijos gamintojų santykius paskirtajam tiekėjui įgyvendinant privalomą įpareigojimą dėl SGD terminalo būtinąjį kiekio pardavimo, atsižvelgiant į taikomą praktiką. Kadangi SGD terminalo būtinąjį kiekio tiekimas užtikrinamas gamtinių dujų pirkimo-pardavimo sutartimis su paskirtuoju tiekėju, kurių pagrindu energijos gamintojai iš paskirtojo tiekėjo perka teisės aktų nustatyta tvarka paskirstytą SGD būtinąjį kiekį, Įstatymo projekte išbraukiamos neaktualios nuostatos, susijusios su energijos gamintojų pavedimų (įgaliojimų) paskirtajam tiekėjui suteikimu ir patikslinamos formuluotės, atspindinčios faktinius paskirtojo tiekėjo ir energijos gamintojų santykius. Įstatymo projektu siūloma tobulinti reglamentavimą dėl likusio gamtinių dujų kiekio, t.y. ne SGD terminalo būtinąjį kiekio, pirkimo reglamentavimo. Įstatymo projektu naikinama nuostata dėl viso elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti sunaudojamo gamtinių dujų kiekio tiekimo įsigijimo iš paskirtojo tiekėjo. Likusiam gamtinių dujų kiekiui, t.y. ne SGD terminalo būtinąjį kiekio, įsigyti taikomi Viešųjų pirkimų įstatyme ir poįstatyminiuose teisės aktuose nustatyti reikalavimai. Atitinkamai panaikinama, kaip nebeaktuali, nuostata, įpareigojanti paskirtąjį tiekėją atlikti balansavimo paslaugą.

Atsižvelgiant į gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, Įstatymo projektu siūloma sudaryti galimybes SGD terminalui nevykdyti dujinimo. Jei, atsižvelgiant į gamtinių dujų vartojimo prognozes arba faktinį gamtinių dujų vartojimą, SGD terminalo būtinąjį kiekį parduoti energijos gamintojams nėra galimybės, Įstatymo projektu siūloma numatyti, kad paskirtasis tiekėjas turi teisę ekonomiškai naudingiausiu būdu, laikantis mažiausių

sąnaudų ir mažiausio neigiamo poveikio gamtinių dujų kainai, lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų, realizuoti SGD terminalo būtinojo kiekio dalį netiekiant SGD į gamtinių dujų sistemą ar kitais rinkoje prieinamais būdais Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šios nuostatos įgyvendinimui, Įstatymo projekte atitinkamai atsisakoma *minimalaus nepertraukiamo režimo* sąvokos. Įstatymo projektu siūloma numatyti galimybę paskirtajam tiekėjui vykdyti SGD terminalo būtinojo kiekio tiekimą lanksčiau prisitaikant prie energijos gamintojų vartojimo poreikių. Ilgalaikeje perspektyvoje siūlomi pakeitimai galėtų sumažinti gamtinių dujų tiekimo saugumo dedamąją gamtinių dujų sistemos naudotojams, bei daryti teigiamą įtaką šių subjektų konkurencingumui vidaus ir užsienio rinkose.

Atsižvelgiant į tai, kad SGD terminalo projektas yra įgyvendintas ir jį įgyvenusi bendrovė AB „Klaipėdos nafta“ perėjo į SGD terminalo eksploatavimo etapą ir nuo 2014 m. lapkričio 27 d. vykdo SGD terminalo operatoriaus funkcijas, poreikis ir toliau taikyti išskirtinę tiesioginės kontrolės taisyklę SGD terminalo operatoriaus statusą turinčiai bendrovei yra išnykęs. Įstatymo projektu siūloma suvienodinti teisinį reguliavimą visų strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių energetikos sektoriaus įmonių atžvilgiu, neribojant valstybės galimybes, užtikrinti kontrolę šį statusą turinčiose įmonėse tiesiogiai arba netiesiogiai per valstybės kontroliuojamas bendroves. Tokiu būdu būtų sukurtas nuoseklus ir vienodas teisinis reguliavimas visose šį statusą turinčiose įmonėse, kuriose Lietuvos Respublikos valstybės, kaip akcininko, teises įgyvendina Energetikos ministerija ir neribojamas įstatyminiu lygmeniu (Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme) įtvirtintos valstybės galimybės pasirinkti būdą kaip realizuoti savo kontrolę tokiose įmonėse – tiesiogiai jas valdant arba įgyvendinant jai patikėtas valdymo teises netiesiogiai, per jos kontroliuojamas bendroves.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus siūlomus SSGDTĮ pakeitimus, vadovaujantis proporcingumo principu, papildoma dedamoji (t.y. alternatyvaus gamtinių dujų tiekimo šaltinio sukūrimo ir eksploatavimo sąnaudos) būtų paskirstoma tarp gamtinių dujų sistemos naudotojų, kuriems Lietuvoje sukurta gamtinių dujų infrastruktūra, įskaitant SGD terminalą, užtikrina gamtinių dujų tiekimo saugumą. Siūlomi įstatymo pakeitimai leis išdalinti kaštus proporcingai kiekvienai vartotojų grupei, atsižvelgiant į gamtinių dujų sistemos naudotojui reikalingus vartojimo pajėgumus, jų maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti.

Siūlomi SSGDTĮ pakeitimai neturės reikšmingos įtakos buitiniams gamtinių dujų vartotojams. Priėmus siūlomus SSGDTĮ pakeitimus naujojo reguliavimo naudą patirtų energijos gamintojai bei pramonės įmonės, gamybos procese tolygiai naudojančios gamtines dujas. Palyginti su 2015 metais, šilumos tiekėjai už gamtines dujas bei tiekimo saugumą 2016 m. turėtų sumokėti iš viso apie 5 mln. eurų mažiau, dėl ko atitinkamai mažėtų ir šilumos kaina galutiniams vartotojams. Priėmus siūlomus SSGDTĮ pakeitimus šilumos tiekėjų grupėje didesnę naudą patirtų tie šilumos tiekėjai, kurių energijos rūšių derinyje didesnę dalį užima gamtinės dujos. Siūlomi SSGDTĮ pakeitimai turėtų teigiamą agreguotą poveikį šilumos tiekėjams Lietuvoje, tačiau nepriklausomiems šilumos gamintojams, kurių gamtinių dujų suvartojimas yra itin netolygus, siūlomas teisinis reguliavimas gali turėti nežymią neigiamą įtaką šilumos kainai. Šilumos kainų pokyčiai konkrečioje savivaldybėje paaiškės tuomet, kai bus patvirtinti Aiškinamojo rašto 8 punkte minimi įgyvendinamieji teisės aktai.

Galimą neigiamą naujojo reguliavimo poveikį (lyginant su esamu reguliavimu) gali patirti tie gamtinių dujų sistemos naudotojai (energijos gamintojai), kurių maksimaliems gamtinių dujų paros poreikiams užtikrinti yra sukurta itin didelių pajėgumų prieiga prie gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros, tačiau jie šiais sukurtais pajėgumais naudojami nenuosekliai, pvz. gamtines dujas naudoja trumpais laikotarpiais šildymo sezonu kaip priemonę patenkinti pikinius poreikius arba atsiradus nenumatytam energijos gamybos poreikiui.

Vyriausybė nustatydamą gamtinių dujų vartojimo pajėgumų apskaičiavimo principus Įstatymo įgyvendinamuose teisės aktuose užtikrins, kad siūlomi Įstatymo pakeitimai neturėtų neigiamos įtakos naujų gamtinių dujų sistemos naudotojų prisijungimui ar esamų gamtinių dujų sistemos naudotojų atsijungimui nuo sistemos. Siūlomas teisinis reguliavimas skatins gamtinių dujų sistemos naudotojus atsakingai deklaruoti jiems reikalingus gamtinių dujų sistemos pajėgumus, leis efektyviau išnaudoti esama gamtinių dujų infrastruktūrą ir mažins naujų investicijų poreikį į gamtinių dujų infrastruktūros plėtrą.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas Įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, skatins konkurenciją tarp gamtinių dujų rinkos dalyvių, sudarys teigiamas teises, finansines ir organizacines sąlygas SGD terminalo veiklai. Įstatymo pakeitimai prisidės prie siekio sukurti efektyviai veikiančią gamtinių dujų bei šilumos rinką.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Įstatymo projekto įgyvendinimui kitų įstatymų pakeitimai nėra reikalingi. Priėmus Įstatymo projektą, būtų reikalinga pakeisti Vyriausybės patvirtinto Gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo tvarkos aprašo nuostatas ir priimti naujus Komisijos nutarimus, kuriuose būtų detalizuota gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos nustatymo tvarka, paskirtojo tiekėjo sąnaudų kompensavimas ir SGD terminalo būtinąjį kiekį rinkos kainos nustatymo tvarka.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų ir Terminų banko įstatymų ir kitų teisės norminių aktų. Įstatymo projektas nesiūlo naujų sąvokų, kurias reikėtų vertinti Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos komisijai.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2015 m. spalio 15 d. parengs ir priims šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų įstatymo įgyvendinimas nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo konsultuotasi su Komisija taip pat gamtinių dujų tiekimą, perdavimą ir skirstymą užtikrinančiomis energetikos įmonėmis. Galimos SGDTĮ pakeitimo alternatyvos pristatytos SGD terminalo projekto įgyvendinimo komisijai.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „Gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamoji prie gamtinių dujų perdavimo kainos“, „paskirtasis tiekėjas“, „SGD terminalo būtinasis kiekis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Teikiamas Įstatymo projektas ir jo aiškinamasis raštas patobulintas atsižvelgiant į 2015 m. rugsėjo 28 d. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės departamento išvada Nr. XIIP-3556 dėl Suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 2, 5 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto bei 2015 m. spalio 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo posėdyje Nr. 280 pateiktas pastabas.